

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ: СТРАТЕГІЯ РЕФОРМ 2020

**ЗБІРНИК ТЕЗ
XV МІЖНАРОДНОГО
НАУКОВОГО КОНГРЕСУ**

23 квітня 2015 р.

Харків
Видавництво *ХарРІ НАДУ*
“Magіstr”
2015

УДК 351/354

ББК 67

П88

Видано за рішенням Вченої ради Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, протокол № 3/203 від 23 березня 2015 р.

Редколегія: *Л. О. Белова*, д.соц.н., проф., директор ХарРІ НАДУ, заслужений працівник освіти України (голов. редактор); *Д. В. Карамішев*, д.держупр., проф., заступник директора ХарРІ НАДУ з наукової роботи (відп. редактор); *В. Ф. Золотарьов*, к.е.н., доц., заступник директора ХарРІ НАДУ з короткотермінового підвищення кваліфікації; *А. О. Кузнецов*, к.держупр., доц., начальник управління координації наукових досліджень та інформаційно-аналітичної роботи ХарРІ НАДУ (відп. секретар); *О. Ю. Амосов*, д.е.н., проф., завідувач кафедри економічної теорії та фінансів ХарРІ НАДУ, заслужений діяч науки і техніки України; *Л. Ю. Величко*, к.ю.н., доц., завідувач кафедри права та європейської інтеграції ХарРІ НАДУ; *О. Горелік*, PhD у сфері комунікацій, Бенедикт коледж, Колумбія, Південна Кароліна, доцент кафедри англійської та іноземних мов і комунікації, директор Програми масових комунікацій, віце-президент Асоціації викладачів у галузі медіа Південної Кароліни (СППА); *В. Б. Дзюндзюк*, д.держупр., проф., завідувач кафедри політології та філософії ХарРІ НАДУ; *В. П. Слагін*, д.держупр., проф., завідувач кафедри соціальної і гуманітарної політики ХарРІ НАДУ; *Ю. О. Куц*, д.держупр., проф., завідувач кафедри регіонального розвитку та місцевого самоврядування ХарРІ НАДУ; *М. А. Латинін*, д.держупр., проф., завідувач кафедри економічної політики та менеджменту ХарРІ НАДУ; *В. М. Мартиненко*, д.держупр., проф., завідувач кафедри державного управління ХарРІ НАДУ; *Д. Моронь*, PhD у сфері політичних наук, Вроцлавський університет, доцент Інституту політичних наук (Республіка Польща); *О. В. Орлов*, д.держупр., проф., завідувач кафедри інформаційних технологій і систем управління ХарРІ НАДУ; *П. О. Редін*, к.філол.н., доц., завідувач кафедри української мови ХарРІ НАДУ; *М. С. Сергієнко*, к.держупр., доц., голова громадської організації “Центр стратегічних досліджень та інноватики”; *В. О. Сивоконь*, к.е.н., доц., завідувач кафедри управління персоналом і економіки праці ХарРІ НАДУ; *О. Соломон*, PhD у сфері державного управління, докторант кафедри публічного адміністрування Академії державного управління (Республіки Молдова); *В. М. Шур*, к.лед.н., доц., завідувач кафедри іноземних мов ХарРІ НАДУ; *Р. В. Атамусов*, докторант кафедри публічного адміністрування Академії державного управління, лектор Восної Академії “Александрю чел Бун” (Республіка Молдова); *С. Лукасік*, Генеральний Консул Республіки Польща у м. Харків (Республіка Польща); *М. Дьонер*, лектор Німецької спілки академічних обмінів (DAAD), старший викладач кафедри німецької філології та перекладу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (Федеративна Республіка Німеччина); *І. Б. Лутовінова*, завідувач сектора міжнародних зв'язків ХарРІ НАДУ; *М. М. Сорокун*, редакційно-видавничий відділ ХарРІ НАДУ.

П88 **Публічне управління: стратегія реформ 2020** : зб. тез XV Міжнар. наук. конгресу, 23 квітня 2015 р. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Magіstr”, 2015. – 400 с.
ISBN 978-966-390-100-X.

У збірнику тез наукових доповідей, представлених до XV Міжнародного наукового конгресу “Публічне управління: стратегія реформ 2020”, висвітлено актуальні питання реформування публічного управління в умовах децентралізації владних відносин, європейської інтеграції як пріоритетного напрямку державної політики, розвитку регіонального управління та місцевого самоврядування, економічної політики держави в умовах подолання наслідків невідкладної кризи, реалізації соціальної та гуманітарної політики держави в умовах трансформації публічного управління, електронного урядування в умовах розвитку інформаційного суспільства, а також мовної політики в публічному управлінні.

ISBN 978-966-390-100-X

УДК 351/354
ББК 67

© Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України, 2015

печенні соціальної безпеки держави, суспільства, людини;

– розробити дієві механізми залучення потенціалу інститутів громадянського суспільства за участі відповідних органів державного управління та установ, що відповідають за ту чи іншу сферу соціальної безпеки.

В Україні з урахуванням досвіду громадської самоорганізації останнього року вже об'єктивно склалися достатні передумови для розгортання діяльності із залучення ресурсного потенціалу громадянського суспільства до забезпечення соціальної безпеки. Зокрема, в Україні наявна доволі велика кількість інститутів громадянського суспільства (об'єднань громадян, волонтерських рухів), до складу яких входять в тому числі і висококваліфіковані спеціалісти в тих чи інших галузях. Зростає підтримка діяльності громадського сектора з боку бізнесу та громадян (у першу чергу в контексті захисту територіальної цілісності держави, допомоги вимушеним переселенцям з тимчасово окупованих територій). Також на концептуальному рівні створені необхідні базові нормативно-правові засади розвитку громадянського суспільства.

Ключовим завданням системи державного управління у сфері розвитку громадянського суспільства та залучення його ресурсів до забезпечення соціальної безпеки є координація та всебічна підтримка соціально значущої самоорганізованої діяльності громадян. У загальному вигляді це завдання може бути сформульоване як створення дієвих механізмів інституціоналізації взаємодії громадян-

ського суспільства, влади та бізнесу в сфері забезпечення соціальної безпеки (нормативно-правових, організаційно-управлінських, фінансових, консультативно-методичних та інших – спрямованих на залучення потенціалу громадської самоорганізації та різноманітних інститутів громадянського суспільства до забезпечення соціальної безпеки).

Список використаних джерел:

1. Закон України “Про основи національної безпеки України” // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 351 зі змінами від 27.03.2014 р. ; № 22, ст. 816.

2. Новікова О. Ф. Соціальна безпека: організаційно-економічні проблеми і шляхи вирішення / О. Ф. Новікова. – Донецьк : ІЕП НАН України, 1997. – 460 с.

3. Стратегія державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні (затверджена Указом Президента України від 24.03.2012 р. № 212/2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/212/2012>.

4. Стратегія національної безпеки України “Україна у світі, що змінюється” (затверджена Указом Президента України від 12.02.2007 р. № 105, в редакції Указу Президента України від 08.06.2012 р. № 389/2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/105/2007/paran10#n10>.

5. Стратегія сталого розвитку “Україна – 2020” (схвалена Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>.

**Поступна Олена Вікторівна,
Тамм Анатолій Євгенович,
Степанко Олексій Вікторович**

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Починаючи з проголошення незалежності, у процесі формування законодавчої

базис в освітній сфері України можна виділити декілька етапів, що характеризуються

розробкою та прийняттям значної кількості нормативних актів, суть яких зводиться до збереження досягнень минулого й одночасного приведення системи освіти у відповідність до нових соціально-економічних вимог і процесів державотворення, забезпечення сприятливих умов розвитку галузі в процесі входження країни до системи міжнародної співпраці [5, с. 123]. Слід зазначити, що освітня сфера України не мала свого правового поля й тривалий час функціонувала в рамках законів колишнього СРСР.

На жаль, процес напрацювання вітчизняної законодавчої бази в освітній сфері України йде дуже повільно, тому система освіти не тільки не встигає реагувати на нові вимоги суспільства, а й в цілому гальмується її розвиток. Прикладом є прийняття законодавчого акта про вищу освіту. У 2002 р., через 11 років після проголошення незалежності України, був підписаний Закон України “Про вищу освіту”, відповідно до якого були встановлені правові, організаційні, фінансові та інші засади функціонування системи вищої освіти, створювалися умови для самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих фахівцях [3, с. 7]. На практиці цей документ не відповідав тим завданням, що стояли перед галуззю вищої освіти, особливо в контексті входження країни до системи міжнародної співпраці. Вже через 6 років, у 2008 р., українському суспільству було представлено проект Закону “Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту”, який декілька разів виносився на розгляд до Верховної Ради України, але так і не був прийнятий. Лише у липні 2014 р. було прийнято новий Закон України “Про вищу освіту” [2], відповідно до якого мають бути створені умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах автономії навчальних закладів, поєднання освіти з наукою та виробництвом, самореалізації особистості тощо. Звичайно, результат дії цього законодавчого акту визначити ще немає можливості, але навіть і цей документ не вирішує всіх

питань, що накопичувалися роками в галузі вищої освіти. Проте можна стверджувати, що в основі змін, що пропонується в новому законі, використано два підходи:

1) реформування вищої освіти має відбуватися відповідно до умов соціально орієнтованої економіки;

2) адаптація вищої освіти України до Європейського простору освіти і науки.

Зауважимо, що протягом 23 років незалежності, до чинних освітніх законодавчих актів України постійно вносяться зміни. Так, відповідно до внесених змін у липні 2014 р. до базового законодавчого акту в освітній сфері – Закону України “Про Освіту”, – структура освіти з 9 її рівнів зменшилася до 7: дошкільна, загальна середня, позашкільна, професійно-технічна, вища, післядипломна освіта та самоосвіта [4]. Це є цілком виправданим, оскільки такі рівні освіти, як аспірантура та докторантура, що були зазначені в попередній версії структури, були основними формами підготовки наукових і науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації (ст. 58), що і було, і є одним із головних завдань вищих навчальних закладів (ст. 22) [2-3].

Однак, на нашу думку, ці та інші зміни, внесені останнім чином до законів України в освітній сфері, не вирішують найголовніші проблеми в системі освіти. Зокрема, ще в 2011 р. автори Національної доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні наголошували на втрати на шляху формування та реалізації державної політики в галузі освіти. Вони визначали такі основні втрати:

1) фактичне усунення центральних і регіональних органів влади від нагальних освітніх потреб, підміна системної науково обґрунтованої ідеології ситуативною політизацією освіти, слабкий вплив на освітній стан наукової, культурної спільноти, що негативно відбилося на культурному та освітньому рівні суспільства, зумовило втрату освітою своєї консолідуючої, культурно-творчої місії в українському суспільстві;

2) згорання мережі дошкільних навчальних закладів унаслідок фактичного усунен-

ня влади від розв'язання проблем дошкільця, невміння прогнозувати демографічну ситуацію і потреби розвитку освіти в регіонах, відсутність правових засад щодо статусу землі та будівель, що зумовило неготовність до останнього часу забезпечити системну дошкільню освіту, зокрема перед шкільної для дітей старшого дошкільного віку [1].

Крім цих проблем, сьогодні існують в освіті ще й інші: незадовільний стан фінансування навчальних закладів, необхідність поліпшення матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення системи освіти, низький стан заробітної плати працівників освіти, підняття рівня соціального забезпечення педагога та підвищенню рівня його кваліфікації, низька якість надання освітніх послуг тощо.

Підсумовуючи, хотілось би наголосити, що система освіти України, звичайно, потребує модернізації з метою її розвитку. Але потрібно змінити сам підхід до модернізації системи освіти та визначити пріоритетом в цьому процесі дитину (людину), яка отримує освітні послуги. Таким чином, не лише декларувати визнання права людини на освіту, а й створювати для цього реальні умови.

Список використаних джерел:

1. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (До 20-річчя незалежності України) / Нац. акад. пед. наук України : [В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, М. І. Бурдата ін.] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К. : Пед. думка, 2011. – 303 с.

2. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 01.01.2015 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Про вищу освіту : Закон України від 17.01.2002 р. № 2984-III // Вища освіта. Нормативно-правові акти про організацію освіти у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації : у 2 кн. / [М. І. Панов, Ю. П. Битяк, Г. С. Гончарова та ін.] ; за ред. М. І. Панова. – Х. : Право, 2006. – С. 7–35.

4. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 23.05.1991 р. № 1060-XII : станом на 01.01.2015 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.

5. Тамм А. Є. Державна політика і управління в освіті : підруч. ; термінол. словник / А. Є. Тамм, О. В. Радченко, О. В. Поступна. – Х. : Вид-во Асоц. докторів наук. держ. упр., 2011. – 272 с.

**Сокур Наталя Володимирівна,
Арабаджи Катерина Георгіївна**

ДЕРЖАВНА СІМЕЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: ВІД ДЕРЖАВНОГО ДО МУНІЦИПАЛЬНОГО РІВНЯ

Сімейна політика є комплексом заходів, які нацелені на вирішення тих чи інших проблем сімей. Пріоритетними з них є соціальні програми та соціальні послуги щодо сімей. Якщо дати визначення “соціальної програми”, то це “система взаємопов'язаних дій або заходів, спрямованих на досягнення певних результатів у соціальній сфері, забезпечену матеріальними та організаційними ресурсами” і, як правило, соціальний і соціально-економічний ефект соціальних

програм повинен полягати в підвищенні якості життя населення або окремих його груп, а в нашому випадку – сімей [6, с. 36].

Важливу роль у реалізації сімейної політики на рівні держави, регіонів, окремих адміністративно-територіальних одиниць відіграють державні цільові програми. Державні цільові програми покликані забезпечити необхідну концентрацію економічних, фінансових, виробничих, кадрових та інших ресурсів на пріоритетних напрямках